

VOTIVA ORATIO
 SERENISSIMO
 PRINCIPI IVVENTVTIS
**FRIDERICO
 WILHELMO,**

MARCHIONI BRANDENBURGICO, ET ELECTORATVS HEREDI, DVCI BORVSSIAE, MAGDEBURGI, CLIVIAE, IVLIACI, MONTIVM, STETINI, POMERANIAE, CASVBIORVM ET VINIDORVM, ET IN SILESIA CROSNAE, BVRGGRAVIO NORIMBERGENSI, PRINCIPI HALBERSTADII, MINDAE ET CAMINI, COMITI HOHENZOLLERAE, MARCAE ET RAVENSBERG, DYNASTAE IN RAVENSTEIN, LAVENBURG ET BVTAV, ETC.

FRIDERICIANAE ACADEMIAE
 RECTORI MAGNIFICENTISSIMO,
 DOMINO SVO CLEMENTISSIMO,
IN NATALI XIII

A. D. XVIII CAL. SEPTEMB. MDCC
 PVBLICO EIVSDEM ACADEMIAE NOMINE
 DEVOTISSIME DEDICATA

A
CHRISTIANO ERNESTO
 de **STEVBE,**
 EQVITE MANSFELDICO,

Hist. Boruss.
 45

Hist. Boruss.

87,2

TYPIS CHRISTOPH. ANDREAE ZEITLERI ACAD. TYPOGR.

VOTIVA ORATIO

SERENISSIMO

PRINCIPIS IUVENTVTIS

FRIDERICCO
WILHELMO

MARCHIONI BRANDENBURGICO, ET ELE-
CTORATVS HEREDI, DVCI BVRGUNDIAE, MAGDEBUR-
GENSIS, ET ALIIS TERRIS, PRAESIDENTI, SVEVICAE
PROVINCIAE, ET IN ALIA GROSSA, BURG-
UNDIAE, NORIMBERGENSIS, PRINCIPIS PALATII, MIN-
DAE ET CAMERAE, COMITIS HOHENZOLLERAE, MARCAE
ET RAVENSBURGICAE, DYNASTAE IN RAVENSTEIN,

FAVENSIS, ET ALIIS, ETC.

FRIDERICIANAE ACADEMIAE

RECTORI, MAGISTRO, ET MEMBRIS

DOMINO, SVO, CI, EMMENTISSIMO,

IN NATALITIVIS

A. D. MDCCCLXXIII. MDCCLXXIII.

PUBLICO, ET SVO, ACADEMIAE, NOMINE

DEVOTISSIME, DEDICATA

CHRISTIANO ERNESTO

STEBBE

AVITE, MANSPICIE, INTERCALLE

TISS CHRISTOPH. SCHNEIDER. XLI. 1773.

GRATVLATIO
IN NATALI DECIMO TERTIO
SERENISSIMI
IUVVENTVTIS PRINCIPIS.

BEne est, bene conuenit, & recte
sibi rationes constant, quia quod
optauimus, habemus, Audito-
res. Superiori mense, vertente
sæculo, precati omnes sumus, vt res Bran-
denburgicæ eodem cursu felicitatis, quo ad-
huc prouectæ sunt, in posterum quoque,
sine offensa fortunæ, aut humanorum casu-
um, decurrant; en vix mensis intercessit,
cum egregium specimen & optatissimum
exemplum cælestis bonitatis in serenissimo
IUVVENTVTIS PRINCIPE, huius Aca-
demie magnificientissimo RECTORE & DO-
MINO nostro clementissimo, habemus.
Quod conuincit nos & apertissime demon-
strat,

A

strat,

strat, esse diuinam prouidentiam, esse supremum Numen, quod vota nostra audiat, & de celsissima GENTE Brandenburgica, de nobis singulis, & omni humano genere mereri bene ne utiquam desistat. Illuxit enim hodie, quod felicissime vertat, natalis decimus tertius serenissimi Principis ac Domini nostri, FRIDERICI VVILHELMI, qui spes est publica, non Brandenburgicarum modo gentium, verum etiam imperii Romani, immo aliarum quoque nationum. Huius, inquam, florentissimi PRINCIPIS natalis decimus tertius faustis auspiciis, læto omine exortus est, & in tantum certio rem salutis rationem nobis attulit, quanto iucundior ille, superata pueritia, serenissimis PARENTIBVS atque AGNATIS; quanto amabilior prouincialibus omnibus; quanto benignior indole, ad Maiorum exemplum se proferente, & nobis, & suæ huic adolescit Fridericianæ. Quibus plausibus ergo, quibus gratulationibus hunc diem prosequamur, quo spes nobis certior, quam vnquam fuit, adfulget? Aliis quoque annis bene sperabamus: sed ab illis casibus, qui pueritiæ
pos-

possunt accidere, aut ab metu illorum, non erat immunis spes nostra: & si quid certius apparebat, id precum & votorum præsidio nitebatur, quæ vero de imbecilla ætate non possunt esse non imbecilliora. Postquam vero ætas dubia in certio-rem locum est pro-vecta, & in suavissimam ingressa est adole-ſcentiam, ac indies maiores fructus virtutis insitæ ac bene radicatæ ostendit atque exhi- bet; quis non omen inde lætum faustum-que capiat, diuina benignitate fore, vt, e- mensus quæ lubrica erant & incerta, certio-rem ille spem nobis magni PRINCIPIS & de republica optime merituri, faciat, confir- met, & supra id, quod sperabamus, Maio- rum exemplo extollat? Nihil iucundius spe bona est: nihil vero lætabilius, quam si id, quod speratum est, incipit præstari, & in v- sum nostrum, vel quod commendabilius est, ad vtilitatem publicam proferri. Hæc sunt illa ingenii documenta, hæc specimina seminum virtutis, in mente conceptorum, & nunc in annos singulos maiores præstan- tioresque fructus meditantium, quæ maiori numero se in singulos annos proferent, &

cum illa adoleuit, ac cum commodis eius atque incrementis suos annos numerauit, Academiae nostrae accessurum esse, quod cumulum adferat ingentibus illis bonis atque muneribus, quae munificentissimus PATER & indulgentissimus DOMINVS noster in illam clementissime adhuc contulit. Cum ergo maiora sint, & prorsus singularia, quae ad huius laetissimi diei concelebrationem nos adhortantur & instigant; utique maiori religione, ut hanc lucem colamus, ac inter vota & faustas congratulationes transigamus, necesse est. Quis vero haec omnia pro maiestate tam auspici diei peraget? video non deesse in VOBIS, qui adsidetis, viri sapientissimi facundissimique, qui quod huius diei est, pro dignitate tanti PRINCIPIS, tantaeque fortunae, possint perficere, cum quibus ego neque ingenio, neque doctrina aut dicendi facultate comparandus sum, ut potius ex vestro ordine, copiose de tantis rebus eruditeque differentem, audire malim, quam ipse verba parum vel nihil exercitatus in tam splendido doctissimorum virorum confesso facere. Quod vero, ut id

B

fusci-

fuscipiam, illorum me voluntas mouet & auctoritas, quorum vel nutum ætatis meæ est obsequio venerari; non refugio, sed subeo, quod dicendi onus impositum est, quamuis id grauius esse perferentiam, quam vt forte pro exspectatione vestra perferre possim. Duplex autem me spes sustentat atque subleuat, & serenissimi PRINCIPIS clementia, cui iam gratulaturus sum; & vestra, Auditores, humanissima beneuolentia, ex qua veniam mihi paratissimam spero, si rei sublimitatem non adsecutus fuero, aut tenui oratione non æquauero tantarum rerum, quæ dicendæ sunt, magnitudinem.

Quod igitur felix faustumque sit, ad publicam gratulationem me accingo: sed unde incipiam, & in quo desinam argumento, equidem non reperio: adeo, quod vtique miremur, sunt multa & eximia in PRINCIPLE adolescente, quæ signum nobis non dubium, sed certissimis rationibus approbatum & exemplis confirmatum illustrissimis, ad bene sperandum proponunt. Nec illud mihi facile, aut plane expeditum est, cui potius hoc die gratulandum sit, serenissimone
PRIN-

PRINCIPI, an patriæ ac reipublicæ, & huic ipsi etiam Academiae, quia spes publica huius diei luce renouatur, eademque auge- tur, & ad certiores certioresque rationes iam adducitur. Quod enim nostra felicitas cum **PRINCIPIS** salute ita coniuncta, & penitus ei innexa ac implicata est, non possumus **PRINCIPI** de salute gratulari, quin de nostra etiam simul, quæ inde trahitur, congratulemur. Quod si ergo spem certiore ex certis signis demonstraerimus, officio putamus pro ingenio nostro ex parte quadam satisfactum esse, ut & gratulationes se recte habeant, & vota pro futura felicitate rite sancteque concipiantur. Est autem gratulatio lætitiæ communis & voce & gestu expressa declaratio, ex pietatis orta adfectu, quo ad Deum, fontem bonorum omnium, referantur de quibus gratulandum lætandumque est, & ab eodem expectentur quæ in posterum speramus salutis & prosperitatis tam publicæ omnium, quam priuatæ singulorum incrementa. Magnum enim omnino beneficium est, quod cælo imputemus, **PRINCIPEM IUVENTVTIS** tam ve-

getum, tam florentem, tantamque spem indolis, ex Maiorum ingeniis haustæ, non leuibus signis, sed certis documentis iam edentem, & per duodecim annos sine offensa valetudinis ad floridam nunc adolescentiam cælesti prouidentia traductum conseruatumque habere, vt, quam nunc ex optimi PARENTIS, clementissimi DOMINI nostri salute lætitiã felicitatemque gratulabundi posidemus, eãdem, aut maiorem etiam, posteritati nostræ ex FILII, Maiorum vestigiis insistentis, & ad summa quæque progredientis, ingenio promittamus. Alit, auget lætitiã spes futurorum, quæ quo certior apparet, eo maius etiam lætandi argumentum & gratulandi materiam suppeditat. Hic vero omnia fausta & felicia signa conspirant, ex quibus ominamur, quæ nunc felicitas est temporum sub optimo indulgentissimoque Principe PATRE, eãdem nec posteris nostris sub tanti PARENTIS æmulatore FILIO defuturam esse. De diuina clementia certi sumus, cui tanta munera accepta referamus, nunc vota exsoluentes, quæ superiore anno nuncupauimus.

vimus. Exsoluemus autem, si nos gratos memoresque in perpetuum præstamus, quia gratiam nullo pacto possumus referre Deo, nisi cum memoria, quidquid accepimus, perpetua retinemus. In hoc enim, id est cælesti bonitate atque clementia, spes omnis nostra innixa est: cetera, si illa immota stat, vti stat, faciliora se omnia præbebunt. Quis enim est, qui de indole & gentilicia virtute, cum sanguine propagata, in tot maximorum **PRINCIPVM** florentissima **PROGENIE** vel leuiter velit dubitare? quis est, qui de institutione, qua nihil curatius disponi & ordinari, nihil diligentius expediri ac perfici potest? At quid signis opus est? quid causis & rationibus, vbi res ipsa in aperto est, vbi specimina conuincunt, vbi tot egregia testantur & confirmant documenta? Ea nunc ætate est **PRINCEPS** serenissimus, vt non iam solum de eo bene sperare, sed etiam confidere ciues possint sui, quia progressu in optimis litteris, & exercitiorum Principe dignorum vsu ac consuetudine, se talem futurum spondet ac promittit, qualem sperauimus adhuc & votis nostris

C

stris

stris effingi præformarique voluimus : sed quia est indole excitatissima, præuenit spem nostram, anteuertit ætatem, & maiora nunc documenta futuræ dat magnitudinis, quam quisquam cogitare, ne dicam sperare de tantula ætate potuisset. Scilicet ita comparatum est, vt, qui de plebe sunt hominum, suos annos numerent, & ætatis legem obseruent, quam transgredi contra naturam esse existimant. At quos Deus rectores populorum destinauit, iis plerumque cæleste ingenium indidit, quod ætatem antecedit, vt, antequam anni finant, non præfagia modo, sed specimina edant & documenta proferant, quibus vtique magnum aliquid & prorsus eximium non significatur modo, sed tanquam instans, immo præsens, ante oculos omnium proponitur. Nazarius, vetus panegyrista, gratulatus est temporibus suis, quibus nihil fortunatius esset, cum Imperator Constantinus duos filios CAESARES creasset, quorum ætas integra longam spem in seram posteritatem vsque prorogaret : nec vero beneficio illo pristinum, quod ex mitissimo PATRIS imperio haberent Romani,

mi-

minueretur, sed eodem, vt antea, læta-
bundi vterentur, spe tantummodo noua, ea-
que illibata accedente, qua patris priora be-
neficia, etiam quæ continuabat, gratiora
iucundioraque efficiebantur. Cum circum-
iectæ regiones, Auditores splendidissimi,
nescio quid mali ex nondum sedato motu
Cimbrico pertimescunt, nos omnes Bran-
denburgicæ ditionis ipsis bonis temporum
& reipublicæ vtilitatibus, quibus adhuc
vti licuit, admonemur, quam exemplo
Romanorum nobis gratulari conueniat, qui
CAESARVM indole, si se exsereret lætius, non
mediocriter gaudebant, ominati ex his au-
spiciis, quantos olim vel ipsi vel posteri ha-
bituri sint AVGVSTOS IMPERATORES, CUM CAE-
SARES adhuc adolescentes tantam spem bo-
nitatis ex indole sua atque ingenio ostenta-
rent. Admonemur, inquam, horum exem-
plo ad indulgendum lætitiæ, quod manente
vigore serenissimi ELECTORIS BRAN-
DENBURGICI, & stante felicitate imperii
ILLIVS, nihilominus habemus cælesti beni-
gnitate IUVENTVTIS PRINCIPEM,
in quo spes nostræ, pro futuris temporibus

conceptæ, consistant, & longius se longius-
que, procedente ætate, proferant. Hic enim
cum adoleuerit, quanto adiuumento erit &
suo & patriæ PARENTI? quam prospere
omnia domi agentur? quam pacata foris
erunt omnia, tam mirificæ indolis PRIN-
CIPE a sapientissimo PATRE rebus fe-
liciter gerendis auspiciatissime adducto? Vi-
deor iam mihi præuidere ipsum PRINCI-
PEM in castris exultantem ouantemque,
quem PATRIVS vigor, quem viuudus impe-
tus, quem AVITA gloria & exemplum, cuius
nomen fert, nunc in reluctantes hostes rapi-
at, nunc idem ciues tueatur atque defendat,
& debellatis hostibus triumphabundus in pa-
triam, lætante & gratulante PATRE opti-
mo, reuertatur. O quam fortunata tum e-
rit patria nostra, quam PATRIS sapientia
pacate ac tranquille reget! fortitudo FILII
defendet atque proteget, vt sic domi foris-
que omnia recte ac ordine sese habeant! Fe-
lices beatique Principes, quos priuatorum
obsequia colunt, quos omnes imperio sub-
iecti amant, honestant, in deliciis habent,
quorum vitam & salutem omnes ciues ma-
ioris

conce

52

ioris

ioris faciunt, quam suam, & longe illi præ-
ferunt. At talis est serenissima DOMVS Bran-
denburgica, in qua indulgentissimi PATRIS
salus omnibus cara, & PATRI AVOque
simillimi flos FILII amabilis omnibus, vt
pro vtroque vota concipiant, adfigant, fol-
vant, quo salus & incolumitas vtriusque di-
vinitus prorogetur, & ex illa in omnes pro-
vincias pax & salus publica proficiscatur.
Studia etiam nostra, quibus hic loci sub sua-
visima vmbra Brandenburgica operam da-
mus, etiam nos admonent, immo nobis ad-
ferunt, vnde spes nostra, quam de tanto
PRINCIPE habemus, non sustineatur mo-
do, verum etiam in maius meliusque pro-
vehatur idem talem. Quod enim serenissi-
mus PRINCEPS nunc magis magisque
per ætatem iisdem studiis alacriter admo-
vetur, & quotidie in historiis præstantissima
virtutis exempla videt, quæ imitetur, salu-
berrima præcepta atque monita audit, qui-
bus obsequatur; quantos putatis stimulos,
Auditores, generosum illius pectus persen-
tire? quam lætabitur & exultabit gloriosis-
sima AVI res gestas legens præclarissimas,
D cum

cum illustrissimis quibusque rebus ac victo-
riis Romanorum veterum comparandas:
videlicet non potest aliter esse, quam vt
hunc intuentem suorum exempla & Pater
Aeneas, & Auus Hector excitet atque in-
flammet, vt presse sequatur vestigia lauda-
tissimorum **PRINCIPVM**, & aliquid ten-
tet ac suscipiat, quo orbi terrarum probet
& ostendat, ex quorum sanguine, & ad quam
magnitudinem natus propitio caelo fit. Hæc
sunt illius præclara studia, in his adolescen-
tia eius exercetur, quibus fit, vt ad præstan-
tissimam quamque virtutem, & **PRINCIPE**
atque **HEROE** dignam, feliciter adducatur:
& iam egregiis speciminibus, quantum ætas
patitur, ostendet, quos fructus paucis annis
ab ingenio ipsius ac indole exspectare om-
nes debeamus. Gratulare ergo, florentissi-
me **PRINCEPS IUVENTVTIS**, gratu-
lare, inquam, naturæ ac moribus tuis, quod
TE talem serenissimus **PATER FRIDE-
RICVS** Elector genuerit, & quam fauente
Deo faustisque fideribus accepisti **AVITAM**
indolem, suis curis, suisque præceptis, & illo-
rum dexteritate atque industria, quos ille iu-
ven-

ven-

uentuti tuæ **RECTORES** dedit, ita magis magisque instituit, ornauit, excoluit, vt nunc in recta via stes, qua summis virtutibus ad maximam immortalemque itur gloriam. Nihil felicius enim adolescentiæ potest contingere, quam bene nasci, beneque educari, quia ex vtroque hoc fonte emanat quidquid humanæ est felicitatis, magnitudinis, & gloriæ perennantis. Id quoniam **TIBI**, si cui alii, & felicissime & copiosissime contigit, vtique parata **TIBI** omnia sunt, quæ ad gloriam fastigio tuo parem adducunt, vt sic via, quam ingressuses, remotis omnibus quæ impedire possint, quasi in planissimo æquissimoque solo progrediaris. Eximium decus & summa spes felicitatis apud Romanos principes erat, in purpura natum esse, hoc est patre imperium tenente; quasi illos, quorum hæc erat fortuna atque gloria, non fortuita hominum consensio, sed cæli & naturæ fauor ad tantam sublimitatem, hoc est ad principatum obtinendum euexerit. Tu vero, **PRINCEPS** serenissime, neque Tusolus, sed longa serie omnes etiam **MAIORES** tui, quorum memoriam deuote colimus, in

purpura nati estis, & cum spe Electoralis fastigii, quod per natales debeatur: TV quidem maxime, præ ceteris TVORVM, quia natus es eo tempore, quo felicissimus status erat rerum Brandenburgicarum, & eo usque virtute ac victoriis magnanimi AVI tui euectus, vt altius adduci atque prouehi non posse videatur. Hos enim, qui ita nascuntur, natura ipsa docet bene mereri: splendidi natales & MAIORVM exempla admonent, vt virtutis via ad gloriam non lento gradu, sed cursu concitato progrediantur, nec quiescere indoles illos generosa sinit, nisi perfecta re & ad prosperitatis fortunæque apicem perducta. Hæc in TE sunt, PRINCEPS serenissime, naturæ incitamenta, hæc hortamenta indolis atque ingenii ad summa quæque instituti ac præformati: sed hæc non sola sunt, quæ TE impellant, vt ad summum fastigium virtutis & fortunæ conscendas, sed etiam extra TE sunt, quæ idem suadeant, idem moneant, & idemtidem a TE contendant. Extra TE sunt, sed non omnia extra GENTEM TVAM ac gloriosam FAMILIAM. Habes viuum exemplar in serenissimo PA-

PATRE Principis optimi, ad quod TE con-
formes atque componas. Habes, vt de cete-
ris taceam, gloriosissimi AVI FRIDERICI
VVILHELMI, statuas atque imaginem,
quam quoties intueris, non est quod aliter
cogites, ac si ipsa quoque TE respiciat, & ob-
tutu TE immobili, fixisque oculis intuea-
tur, & tacite TE laudet, TVIS progresibus in
virtutis cursu lætetur, TE adhortetur, quo
coepisti virtutis & gloriæ cursu, vt pergas,
vt imiteris, æmuleris, quem illa repræsentat,
quo ILLIVS ad gloriam TV iuuenis peruenias:
senex aliquando illum vincas & supergredia-
ris. Amborum gloriæ satis magnum est, TE
tam magnum, tam fortunatum ducem habe-
re: ILLVM post fata tam promptum ad æmu-
lationem in Gente sua ex FILIO sectato-
rem accepisse, quia eum TE geris, vt si ipse
reuiuiscat, non possit imitatione TVA coe-
ptisque TVIS progresibus non summopere
lætari, & indolem TVAM miratus vehemen-
ter exultare. Quod vero fingimus de A-
VO, illo maximo Principe, in re non ficta,
sed imitatrice virtute TVA ac ingenio, sere-
nissime IVVENTVTIS PRINCEPS,
E expres-

expressa: quamquam nec de gloriosissimi
AVI sensu, si curæ sunt superis res humanæ,
quas reliquerunt, dubitamus; idem sine vlla
fictione sentimus atque videmus in serenissi-
morum PARENTVM vultu lætissimo,
gratulantium sibi, & mirifice gaudentium,
quod tam probum, tam bene moratum, &
ad summas virtutes tam alacri animo ac vi-
gore contendentem FILIVM habeant,
quorum adspectus TE, serenissime PRIN-
CEPS, magis incitare & ad maiora in dies
adgredienda, quamquam sponte currentem,
extimulare potest acerrime. Non vides in
his imaginem, sed viuidam & bene meren-
tem naturam, quæ quo est efficacior, quam
imago muta; eo magis etiam TE mouet, TE
excitat atque instigat, vt non possis, quam
diu illos intueris, (vtinam diutissime intuea-
ris) quin idem sentias quod illi, idem suscipe-
re, tentare, perficere conatus, naturæ impe-
tu, illorum ductu, omnium qui circa TE sunt
admonitu, non solum incipias, sed agas et-
iam, & quantum per ætatem licet, præclare
conficias atque consummes. Maçte ergo
ingenio TVO, quod non potest fingi melius:
ma-

maeste virtute, quam æmulari maiorem non
potes, quam in exemplis illustribus TVORVM:
maeste recto sensu de litterarum disciplinis,
quas ipse tractas, in aliis amas, & illarum cul-
toribus faues, quia intelligis, quantum illæ
ad virtutem adferant, quantum ad felicem ac
tranquillum statum reipublicæ. Sentit id
nostra Academia, & grato animo sentit, quod
non pertæsus illius vota atque desideria,
postquam sex annos præfuiſti, septimo et-
iam anno subire eandem nuncupationis
molestiam non es dedignatus. O mirificam
clementiam **IUVENTVTIS PRINCIPIS!**
o spem maximam, quam ille bonis litteris,
quam omnibus eruditis, quam præcipue
huic suæ *Fridericianæ* Academiae facit! tan-
tumne facit? immo vero quotannis auget,
amplificat & singulari robore, hoc est amo-
re litterarum in dies ardentiore & magis se
proferente confirmat. Quid vero aliud fau-
stissimo hoc natali die faciamus, quam mi-
rari **PRINCIPEM**, quem hoc die saluum
& incolumem per duodecim annos tradu-
ctum læti nobis, grati Deo, cuius illud bene-
ficio est, videmus? mirari quoque excel-

lens ingenium eius & heroicam indolem ex
HEROVM sanguine deriuatam, qua supra
ætatem in optimis studiis & laudatissimis ex-
ercitationibus profecit ita, vt magni Princi-
pis & fortis Herois defensorisque patriæ
spem omnibus faciat: quid denique aliud fa-
ciamus quam admirari IPSIVS erga bonas
litteras fauorem, & in hanc, quam ipse regit,
Academiam, inusitatum amorem ac beni-
gnitatem, quod septimo iam anno perspe-
ctum exploratumque habemus, quo in nos
iple animo, qua singulari clementia sit hodie-
que erga omnes, qui litteras colunt, & futu-
rus sit in posterum, ea videlicet voluntate,
eo amore, quem ex serenissimi PATRIS
exemplo & per naturam habet, & per con-
suetudinem haurit atque discit. Scilicet id
mens generosa perficit cum faustis pene-
tralibus enutrita est, cum nihil videt, nisi re-
ctum & honestum; nihil audit, nisi profu-
turum; nihil discit, quod nescisse rectius fue-
rit: cum is qui regit & gubernat, virtuti &
probitati est simillimus. Optime agitur cum
iuuentutis Principibus, si adolescentia illo-
rum inter litterarum studia & Martis exerci-
tia

tia transigitur, quia illis mitescit animus & benignior efficitur, prudentia mirum quantum augetur, cura salutis publicæ magis magisque excitatur: his fortior fit animus ad patriam tuendam, ad pacem armis defendendam, & si peiora fata ingruerint, ad liberandam e periculis. Prisci mortales, non inepti sane, sed cordati homines, finxerunt HERCVLEM quemdam MVSARVM, & vno delubro & Herculi & Musis quoque, pro temporum superstitione, sacra faciebant, vt coniunctionem, quæ inter principatum & litterarum studia esse & contineri debeat, omnibus significarent, quod neque Hercules Musarum æterno officio, neque hæ Herculis sui tutela defensioneque possint carere. Nihil fictum, nihil superstitiosum nostrum fit: quod bonum & salubre inuolutum in figmento est, id vero nostrum fit tamquam huius diei dignissimum argumentum. Iacent in tenebris fortissimorum Principum res gestæ & præclarissime facta, si vel vnius hominis ætas ab illorum tempore præterierit; nisi voce Musarum prædicentur, litteris ac monumentis eruditorum hominum posteritati commenden-

F

den-

dentur: contra debilior est opera Musarum
litteratorumque omnium, nisi Principum
fauore recreentur, præmiis ornentur, hono-
ribus excitentur. Quorum opera si bene con-
iungitur, & Princeps doctos amat, docti Prin-
cipem laudant, & merita eius suis, quæ ha-
bent, ornamentis condecorant; tum vero in
cælum Princeps tollitur, & æternitati, Mu-
sarum officio, consecratur, vt nulla ætas vn-
quam de laudibus illius conticescat. Hæc si
vsquam terrarum bene mixta & composita
inueniuntur, in terris sunt Brandenburgicis,
vbi tot domicilia Musarum sunt constituta,
quæ liberalitate summi PRINCIPIS ac E-
LECTORIS benignissime fouentur & con-
seruantur: vnde etiam gloria Brandenburi-
cæ GENTIS, qua cælum patet, celebratur, &
in omnibus posteris celebrabitur, quia inge-
nia, quibus illa fauet, non filebunt, sed a quo
præsidium & tranquillitatem habent, in per-
petuum prædicabunt. Vt ergo status hic lit-
terarum, cum perpetuitate gloriæ coniun-
ctus, in posteros propagetur, PRINCEPS
IUVENTVTIS ita bonis artibus institu-
itur, ita paratur etiam ad bellum & reipubli-
cæ de-

cæ defensionem, vt omnino spes maxima sit, in maius meliusque vtramque rempublicam, ciuilem & litterariam, prouectum iri, & gloriam quoque Brandenburgicæ DOMVS per HVNC fore illustriorem. Habetis sic, rationes atque caussas, Auditores, cur hic natalis dies serenissimi PRINCIPIS maiore religione concelebrandus sit, quia ad maiorem nos lætitiã, maioremque spem felicitatis excitat, vt ingratissimi simus mortalium, si tanta bona, quæ Deo fauente posidemus, non ita, vt dignum est, deuota æstimatione perpendamus, cum vtique non sint vulgaria, aut cuius genti obuia, quæ nobis Brandenburgicis diuina benignitate obtigerunt. Agite ergo, æstimate hæc cæli munera, laudate auctorem illorum immortalem Deum, vota superiori anno concepta persoluite, noua nuncupate in futurum annum, vt propitio numine perficiat Deus, quo æquabili fortunæ cursu ac valetudinis, maiorique profectu virtutis & sapientiæ, qui instat annus, & qui sequentur plurimi, serenissimo IUVENTVTIS PRINCIPIS felices & fortunati oriantur, salutem & incolumitatem non ser-

vent modo, sed auctiorem etiam in dies red-
dant, vt spes nostra per annos inualefcatur, &
propiores cauffas agendi gratias nancifcatur,
& Academia hæc magis magisque cum fuo
PRINCIPE atque RECTORE efflorefcat, &
gloriæ, quam a fuo PRINCIPE habet, & HIC
ab illa perpetuam habebit, incrementum &
nouam quotannis accelfionem videat, toti-
esque fuis auctibus vehementius lætetur. His
peractis quid fupereft, quam vt ferenisfimo
ELECTORI, DOMINO noftro clemen-
tiffimo gratulemur, quem eo nomine etiam
mirum in modum felicem prædicamus,
quod FILIVM genuerit SVI AVI que fimil-
limum, ideft, ad virtutem & gloriam magnis
gradibus contendentem. In liberis tollendis
nihil beneficio tollentium licet: tota res voti
eft; at in educandis omnino licet plurimum:
& fi alterum fautrix natura aut Numen beni-
gnum liberaliter dedit, alterum parentum
cura addidit, vtique eximium & præftantiffi-
mum eft, quod inde adfertur ad communem
patriæ ac reipublicæ vtilitatem. Bene eft, Au-
ditores, vtraque ratio bene conftat, & ado-
lefcens FILIVS naturam indolemque opti-
mam

mam nactus eo vsque euasit per ætatem & præ-
clarissimarum rerum studia ac disciplinam, vt
iam non speres, serenissime ELECTOR, o-
ptime moratum, elegantissimeque institutum
FILIVM, sed habeas talem, quem votis præ-
optauimus, & habiturus sis maiorem virtute
atque gloria, cum maturiores anni ad ætatem
illius accesserint. Lætare ergo cum serenissi-
ma CONIVGE, Domina nostra clementis-
ma, hac vestra vtriusque PROLE, diuino mu-
nere, vestro delicio & omnium, qui fide vobis
& obsequio sunt obstricti: eiusque nomine
TVÆ Fridericianæ, cui hoc pignus amoris Tui,
FILIVM, RECTOREM tot annis dedisti,
perge clementissime fauere, illiusque com-
moda augere, vt ex illa TVA crescat gloria, &
augeatur in perpetuum. Tibi vero, serenis-
sime PRINCEPS IUVENTVTIS, RECTOR
huius Academiae MAGNIFICENTISSIME, DO-
MINE noster clementissime, TIBI, inquam, o-
mnes gratulamur, TIBI applaudimus, TIBI
lætatur, quod superato duodecimo ætatis an-
no natalem videas tertium & decimum, veræ
adolescentiæ, exacta pueritia, natalem, qui
quod serenus, quod lætus adfulget & ortus est,
lætum omen prosperitatis adfert per omnem,
G quam

quam ingressus es, iuventutem sic feliciter
perpetuantis, vt felix hoc die auspiciū eius
temporis ac ætatis factum est. Lætare bonis
TVIS, PRINCEPS optime, lætare indole MA-
IORVM TVORVM virtutis & gloriæ æmulatri-
ce: lætare ingenio TVO ad omnes præclaras ar-
tes instituto atque exculto: lætare profecti-
bus, eximiis sane & ætatem supergressis: læta-
re fortuna TVA, ad quam genitus es, felicitate
TVA, in qua educatus es, lætare amore omni-
um TVORVM, qui TE colunt, TE mirantur, TV-
AMQUE salutem cariorem sua habent, pro ea
vota concipiunt, & figunt, circumactō anno
cum plausu ac gratulatione refigenda. TE
seruet Deus, PRINCEPS florentissime, TV-
AM salutem, TVAM incolumitatem, TVAMQUE
fortunam supereminentem idem conseruet:
augeat annos TVOS, augeat profectus virtutis,
vt spem, quem TVI concitasti pridem, non su-
stineas modo & præclare tuearis, verum etiam
aliquando superes, & GENERIS TVI gloriam
in immensum augeas, vt iisdem illa, quibus cæ-
lum, limitibus contineatur. Viue PRINCEPS,
& flore, & incrementa virtutis per annos cape,
& quo amore hanc Academiam TVAM com-
plexus es, perpetuo, quæsumus, comple-
tere ac tuere.

H. Dornier 87/2